

זוהר תצוה חלק ב דף קפב עמוד א

בכעס האדם אפשר שישרה בו אל זר

"אל תפנו אל האלילים". רבי יהודה אמר, כתוב "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו פי במה נחשב הוא". מקרא זה נתבאר, אבל מהו "חדלו לכם מן האדם"... במה ניכר האדם לדעת מה הוא, להתקרב אליו או להתרחק ממנו. בכעסו ניכר האדם, ונוכל לדעת מה הוא, אם הוא שומר נשמתו הקדושה בשעה שכעסו בא עליו, לבלתי יעקור אותה ממקומה שישרה תחתיה אל זר, זה הוא אדם כראוי, זה הוא עבד רבוננו, זה הוא אדם שלם. ואם הוא אדם שאינו שומר אז נשמתו, והוא עוקר קדושה עליונה זו ממקומה, שישרה תחתיה כח הטומאה, ודאי זה הוא אדם המורד ברבוננו, ואסור להתקרב עמו ולהתחבר עמו. זה הוא טורף נפשו באפו, הוא טורף ועוקר נפשו בשביל כעסו והשרה בקרבו אל זר.

ועל כן כתוב "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", שהנשמה הקדושה הזאת הוא טורף לה ומטמא אותה בשביל כעסו, שהוא מחליף הנשמה באפו.

"פי במה נחשב הוא", עבודה זרה נחשב זה האדם, ומי שמתחבר עמו ומי שמשתתף עמו כמי שמתחבר בעבודה זרה ממש. מה הטעם, לפי שעבודה זרה ממש שורה בקרבו. ולא עוד, אלא שעוקר קדושה העליונה ממקומה, ושורה תחתיה עבודה זרה אל זר. וכמו שאל זר כתוב בו "אל תפנו אל האלילים", כמו כן אסור להסתכל בפניו של זה.

כעס תלמיד חכם הוא בקדושה

ואם תשאל, כעס של תלמיד חכם מה הוא, כעס של תלמיד חכם טוב הוא לכל הצדדים, כי למדנו שהתורה הוא אש, והתורה היא מרתחת לו, שכתוב "הלוא כה דברי פאש נאם ה'" (ירמיהו כג, כט). כעס תלמיד חכם הוא בדברי תורה, כעס תלמיד חכם הוא ליתן כבוד לתורה, הכל הוא לעבודת הקדוש ברוך הוא, ובעבור זה נאמר "פי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא" (דברים ד, כד).

נזק הכעס קשה לתקן

אבל אם הכעס בענינים אחרים, אין זה לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואסור להתקרב אליו, לפי שבכל החטאים שעושה האדם אינו נעשה עבודה זרה ממש כמו בחטא הזה. ואפשר תאמר שזה רק לשעה שעבר וחטא היה וחזר לו, לא כן, כי לפי שעקר קדושת נפשו ממנו וממקומה, ואל זר השחית מקום הזה, הרי הוא מתגבר בו ואין מניחו, ומטמא כל גופו מבפנים ומבחוץ, ומטמא תמיד, ואחר כך יעמול להתקדש ולהמשיך קדושה עליו, אז הלואי

שיעלה בידו להתקדש... ועל זה כתוב **"אַלְהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ"** (שמות לד, יז), **"לָךְ"**,
בשביל לקלקל עצמך:

זוהר חלק ג דף פד עמוד ב

"לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רַעְךָ וְלֹא תִגְזֹל, לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד בֹּקֶר". אמר רבי אלעזר, **"לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר"** מדוע.

המלין שכר שכיר סכנה לו

אלא מן מקרא אחר נשמע, שכתוב **"בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ"** (דברים כד, טו). **"לֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ"**, הזהר שלא תהיה נאסף בשבילו מן העולם טרף שיגיע זמנך למות, ככתוב **"עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֶׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'"** (קהלת יב, ב).

המשיב נפש עני זוכה לחיים

מכאן למדנו ענין אחר. מי שמשיב נפש העני, אפילו (דף פה עמוד א) אם הגיע זמנו להסתלק מן העולם, הקדוש ברוך הוא משלים לנפשו ונותן לו חיים יותר.

על עשק העני יתמעטו ימיו

"לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר". בוא וראה, מי שעושק שכר העני, כאלו עושק את נפשו ונפשות בני ביתו. הוא המעיט נפשותם, והקדוש ברוך הוא ממעט ימיו ומגרע נפשו מהעולם ההוא. שהרי כל אותן הבלים היוצאים מפי הפועל העני כל אותו היום, כולם עולים לפני הקדוש ברוך הוא ועומדים לפניו, ואחר שנעשה לו העושק, עולה נפשו ונפשות בני ביתו ומתעטפות באותן ההבלים של פיו, וקובלים לפני הקדוש ברוך הוא, ואז אפילו אם נגזר על זה האדם כמה ימים וכמה טובות, כלם מתעקרים ומסתלקים ממנו. ולא עוד, אלא שנפשו לא תעלה למעלה, וזהו שאמר רבי אבא הרחמן יציילנו מהם ומעלבונם. וביארו שאפילו אם הפועל הוא עשיר, **"וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ"** (דברים כד, טו), משמע שאפילו כל איש כן, וכל שכן העני.

שכר שכיר כפקדון הנפש

וזהו שהיה רב המנונא עושה כאשר היה שכירו מסתלק מעבודתו, היה נותן לו שכרו, ואמר לו קח את נפשך שהפקדת בידי, קח פקדונך. ואפילו אם אמר יהיה בידך שאני רוצה לקבץ שכרי, לא היה רוצה. אמר פקדון של גופך אין ראוי להפקידו בידי, כל שכן פקדון הנפש, שהרי פקדון הנפש אינה נתנה אלא להקדוש ברוך הוא, שכתוב **"בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי"** (תהלים לא, ו).

שאל ר' חייא, אם רוצה להפקיד שכרו ביד אחר האם מותר. אמר לו, אפילו ביד בעל הבית אבל לאחר שנתן לו.

גם יום עשק שכר השכיר נפגם

כתיב **"לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר"**, וכתיב **"לֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ"**, זה כבר תרצו. אבל בוא וראה, אין לך יום ויום שאין שולט בו יום עליון אחר, ואם השוכר אין נותן לו נפש שלו

באותו היום, הרי הוא פוגם לאותו יום העליון, ולפיכך "בְּיוֹמוֹ תִתֶּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ". ומה שנאמר "לֹא תִלִּין", הוא לפי שנפשו לא תוכל לעלות אבל נפשות העני ושל בני ביתו עולות וקובלות כמו שנתבאר:

זיו הזוהר

ו. להיות בעל קרי, או אף גם לזנות: ז. יש לפרש כונתו כי מסכה משמעותו הסתכלות, כמו 'יסכה' על שם שהכל סוכין ביופיה:

תורת הזוהר

ספר הזוהר בלשון הקודש
-מנקד-

פרק י"ח
תיקוני זוהר
חלק ב

הרשב"י קבע:
"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"